

Muntligt anförande av Föreningen Sveriges Fäbodbrukare, Gävleborgs Fäbodförening och Förbundet Sveriges småbrukare, i samband med Miljödepartementets remissmöte om rutiner för införsel och utplantering av varg i Sverige, måndag 13 december på Riksplan, Norrbro i Stockholm.

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare, Gävleborgs Fäbodförening samt Förbundet Sveriges småbrukare är remissinstanser var för sig och har i denna frågan om den planerade införseln och utplanteringen av varg, som överlämnades till regeringen av Naturvårdsverket, Statens Jordbruksverk och Statens Veterinärmedicinska anstalt den 1 dec. 2010, redan tillfört sina skriftliga yttranden. I detta gemensamma anförande idag vill vi återigen understryka de viktigaste punkterna, som vi anser måste tas hänsyn till.

I svaret på uppdraget om rutiner för införsel och utplantering av varg i Sverige står att läsa under "Kriterier för val av områden för utsättning av vuxna vargar"

Punkt 7, sista meningen: **Särskild hänsyn bör tas till områden med fäbodbruk och skogsbete.** Detta överensstämmer med den av Sverige ratificerade konventionen om biologisk mångfald, den s.k. Riokonventionen, som så gott som alla av världens länder undertecknat. Konventionen kan inte i detalj styra vad som ska göras i varje enskilt land - det får länderna själva anpassa efter de arter, naturtyper och brukarkulturer som finns inom landets gränser.

Det är positivt om man kan se införandet av **särskild hänsyn till fäbodbruk och skogsbete**, med en implementering av konventionens (CBD) art. 8j och 10c, in i svensk lagstiftning.

I den internationella diskussionen arbetar Sverige för att främja lokala och traditionella folkgruppers möjligheter att delta i beslut som rör biologisk mångfald i deras omgivningar, och Sverige stöder via Sida och SwedBio även denna utveckling finansiellt.

Men vad sker nationellt?

I Naturvårdverkets rapport, Sveriges nationella rapport till sekretariatet för konventionen om biologisk mångfald från 2010, har man förtydligat vad termen "ursprungliga och lokala samhällen" skall tolkas som, jag citerar: "Detta berör samer, kustnära fiskare, fäbodbrukare, fjällbönder och andra vars levnadssätt bygger på traditionella kunskapssystem som har kopplingar till biologisk mångfald." Slut citat.

Vår undran är: Har förvaltningsmyndigheterna förstått detta förtydligandet?

I ekosystemansatsen, från dec.2007, står att läsa: "de ursprungliga och lokala samhällens kunskaper bör behandlas med fullt iakttagande av artikel 8 j i konventionen om biologisk mångfald och andra beslut med anknytning till den konventionen". Slut citat. **Vi anser mot bakgrund av dessa texter och tolkningar att djurhållning med skogsbete samt småbruk med fäboddrift skall visas särskild hänsyn och skyddas med 10 mils skyddszon från införsel och utplantering av varg.** Det får inte tolkas som att det traditionella fäbodbältet kan omvärderas och geografiskt förflyttas från fäbodbrukets ursprungliga mellansvenska skogsbygder till mer fjällnära skogsbygder för att anpassas till rovdjursförvaltningen.

De i övrigt småskaliga traditionella jordbruket med djurhållning måste prioriteras som stödmottagare av stängselbidrag till rovdjuravvisande hägn, oavsett djurslag. Stängselstödet måste spegla de egentliga kostnaderna att uppföra, underhålla och strömföra dessa stängsel.

Licensjakt syftar till att reglera det totala antalet rovdjur i landet men har ingen signifikant påverkan på rovdjurens beteende och förändrar knappast den lokala acceptansen till rovdjursförvaltningen. Däremot skulle en effektiv skydds jakt kunna vara rovdjursförvaltningens viktigaste instrument för att få bort problemindivider bland rovdjuren och rimligt stävja problembeteenden bland dessa och därigenom få en ökad acceptans hos lokalbefolkningen. Vi applåderar den metodutveckling som ex. Länsstyrelsen i Dalarna nyligen har använt vid beviljad skydds jakt, genom att använda egna jägare samt bekosta helikopter under utförandet. Ansökningar om skydds jakt bör få en tidsmässigt

begränsad handläggningstid hos länsstyrelserna, maximalt 24 h, så att det inte som idag, sätts i system att vänta ut ansökarens agerande, ex.tillfällig flytt av djur eller tid för hemfärd från fäbodbete, eftersom rovdjurens skadliga beteende har visats sig återupptas igen vare sig man stannar borta två veckor eller det hinner bli en ny betessåsong. Följs inte fastslagen handläggningstid skall Naturvårdverket automatiskt ta beslut i frågan. Skydds jakt ska inte heller begränsas p.g.a.djurets genetiska värde. Vi som arbetar med att värna våra genetiskt värdefulla lantraser vet att även ett sådant kan visa sig ha ett oacceptabelt beteende och därigenom tas ur aveln.

Det finns mer intressant att utläsa i detta svar till regeringen om införsel och utplantering av varg. Om jag som djurhållare behöver skydda mina djur med ett rovdjursavvisande hägn som anses kunna hålla varg och björn ifrån mina tamdjur, kan jag söka om och, under förutsättning att ansökan beviljas, få kostnadsersättning för materialet. Ingen ersättning utgår för mitt eget arbete att uppföra stängslet. Ett rimligt hägn bör vara så stort att djuren har möjlighet att fly undan utan att därigenom spränga stängslet i sin strävan att undkomma fara. 1ha = 10.000m² skulle kunna få ett stöd med c:a. 8.000:- exkl. moms och det egna arbetet. Notera att stöd för rovdjursavvisande hägn enbart gäller inägomark och därför numera exkluderar fäbodbeten (stöd ur landsbygdsprogrammet). I ex. Dalarna har länsstyrelsen dessutom tvingats av budgetskäl prioritera bort ansökningar om stöd för hägn till nöt, då dessa enligt tillgänglig statistik löper lägre risk för angrepp(bidrag för förebyggande av viltskada) Ett varghägn av samma yta, där vuxen inflyttad varg skall hållas i karantän i minst sex månader beräknas i detta svaret få kosta staten ca 750 tkr och extra personalkostnader uppskattade till ca 100 tkr per år.

Vi upplever en väsentlig värdeskillnad i att hålla vargarna utanför eller innanför ett staket.

Vidare läser vi i redovisningen av uppdraget: ” att det finns dock djuretiska problem med att placera vildfångade djur i djurpark.” **Vi ställer frågan: Finns det djuretiska problem att låta tamdjur bli ett accepterat bytesdjur för vilt?**

Vi tre remissorganisationer har bland våra medlemmar en mycket stor andel av de djurhållare som vårdar om våra lantraser, djur som besitter dessa rasers genetiskt unika resurser och som numerärt inte kan anses vara säkrade för framtiden och som måste visas särskild hänsyn i val av område för införsel och utplantering av varg.

Slutligen förutsätter vi att de yttringar som hörs i den allmänna debatten om att höja antalet vargar i Sverige för att öka det genetiska underlaget inte kommer att tas på allvar. Här måste först beslutad antalsnivå på 210st vargar nogsamt prövas för att inte ytterligare brista i hänsyn till alla de med småskaligt traditionellt jordbruk med djurhållning, djurhållning på skogsbete samt småbruk med fäboddrift.

Stockholm 13 december 2010

Carl Höglund
Ordf. Gävleborgs
Fäbodförening

Åke Karlsson
Ordf. Förbundet
Sveriges småbrukare

Pauline Palmcrantz
Ordf. Föreningen
Sveriges Fäbodbrukare